

TRAFİK KAZALARININ ÖNLENMESİNDE GÖNÜLLÜ KURULUŞLARIN ROLÜ

Doç. Dr. Süleyman Işıldar
1.Sınıf Emniyet Müdürü
EGM Dışilişkiler Daire Başkanı

GİRİŞ

Yük ve yolcu taşımacılığında karayolu dışında demir yolu, deniz ve hava yolu gibi alanlara öncelik verilmek istense de her ülkede değişen oranlarda ve çeşitli nedenlerle karayolunu kullanma zorunluluğu vardır. Mademki karayolunu belirli ölçüde kullanma mecburiyeti var; o halde karayolu trafik güvenliğini sağlayacak tedbirleri almak zorundayız. Tedbirleri yeterince almayınca, trafik kazaları sonuçları diye adlandırılan aşağıdaki felaketler ortaya çıkmaktadır (Işıldar, 1998):

- Kazalar sonucunda ölümler ve yaralanmalar vukuu bulmaktadır.
- Ülke ekonomisi ve refahına önemli şekilde zarar veren sosyo-ekonomik zararlar meydana gelmektedir.
- Mağdur ve yakınları psikolojik rahatsızlıklara sahip olmaktadır.
- Mağdur ve yakınları işinde ve eğitiminde başarısız olmaktadır.
- Eşyle-ailesiyle, arkadaşlarıyla, meslektaşlarıyla ilişkileri bozulmaktadır.

Trafik kazalarının mağdurları önceden belli olan kişiler olmayıp, yeterli tedbir alınmadığında herkes direk veya dolaylı olarak kazalardan olumsuz olarak etkilenebilir. Bu nedenle, kazaların önlenmesinden dolayı herkesin yararı vardır. Söz konusu kazaların önlenmesine yönelik tedbir alanları uluslararası düzeyde 4E diye adlandırılan formül ile izah edilmektedir (Dean, 1981). İlk üç E kaza olmadan yapılacak faaliyetleri dördüncü E de kaza olduktan sonra zararın azaltılmasına yönelik tedbirleri ifade eder (Işıldar, 1998-b).

- 1.E Trafik Mühendisliği (Traffic Engineering) dir. Bu alandaki faaliyetlere yollar, otoparklar, araç (otomobil) vb. Teknik işler örnektir.
- 2.E Trafik Eğitimi (Traffic Education) Bu alanda, trafik güvenliğine uygun olarak yolu kullananlar (sürücü, yaya, yolcu) başta olmak üzere, herkesin olumlu tutum ve davranış göstermesine yönelik faaliyetlerin öğretimi vardır.
- 3.E Trafik Mevzuatı ve Denetimiyle (Traffic Enforcement) ilgilidir. Bu alan; uygulanabilir iyi mevzuat, caydırıcı cezalar ve sürekli etkin bir denetimi içine alır.
- 4.E Trafik kazası sonrası ilk ve acil tıbbi hizmetlerle (Emergency) ilgilidir. İlk ve acil yardım ile ilgili tıbbi faaliyetlerin süratli ve kaliteli olmasını öngörür.

Kısaca belirtilen tedbirler incelendiğinde hepsinin bir kişi veya kurumca alınamayacağı açıktır. Söz konusu tedbir alanlarının hepsi önemli olup, önlemler eş zamanlı olarak alınmalıdır. Değişik bir ifade ile, mühendislik tedbirlerini alınca diğerlerine pek gerek yok denilemez. Orkestrada tüm enstrümanlar gereği gibi eş zamanlı çalındığında iyi müzik ortaya çıkarsa, mühendislik, eğitim ve denetim faaliyetleri gereği gibi eş zamanlı yapıldığında trafik güvenliği de iyi olmaktadır. Kaza olduğu zaman direk veya dolaylı olarak bir çok kimse zarar görmesi söz konusudur. Kazaların azaltılması ile ilgili önleyici faaliyetlerin yapılması da bir çok kurum ve kişilerin sorumluluğundadır.

Etkin tedbir almada değişik bir ifade ile kazaların azaltılmasında yeterli sayıda bilinçli üyelere sahip gönüllü kuruluşlarında önemli görevleri vardır. Gönüllü kuruluşlar karayolu trafik güvenliğinin gelişmesine;

- Yatırımların Yerinde ve Zamanında Kullanılması İçin Kamuoyu Oluşturmak,
- Maddi Yardım Yapmak,
- Eğitim ve Araştırma Faaliyetlerinde Bulunmak (Konferans ve Sempozyum Düzenleme vb.),
- Kaza Mağduru ve Yakınlarına Destek Vererek Hakların Alınmasını Sağlamakla katkıda bulunabilirler.

Karayolu Trafik Güvenliğinin geliştirilmesinde Belediye Başkanları, Milletvekilleri, Başbakan ve Bakanların, Hükümetin kararları çok etkilidir. Söz konusu kişiler seçimle iş başına gelirler ve seçmenleri onların

hareketini yönlendirmede önemli etkidir. Onların karayolu trafik güvenliği lehinde karar vermesi; etkili, bilinçli ve kamu yararına yönelik faaliyet yapan sivil toplum örgütlerinin varlığına bağlıdır. Söz konusu örgütlerin olduğu ülkelerde; başta seçimle iş başına gelen Belediye Başkanları, Milletvekilleri, Bakanlar ve Başbakan olmak üzere yetkililer ülke kaynaklarını politik kaygı ve düşüncelerle az gerekli olan alanlarda harcayamazlar (Işıldar, 2001).

Ülkemizdeki karayolu trafik kazalarından kaynaklanan ölü sayıları son on yılda karşılaştırıldığında, olumlu şekilde belli bir azalmanın olduğu görülecektir. Söz konusu azalışta yukarıda izah edilen kaza önleyici tedbirlerin Türkiye’de belli oranda alınmış olmasının tabii bir sonucudur. Ülkemizde karayolu trafik kazalarının önlenmesine yönelik vakıf ve derneklerin sayısında da son 10 yılda bir artış olmuştur. Bu makale ile verdiği sonuçlar göz önüne alındığında; sorunlarımızın en önemlileri arasında yer alan trafik kazalarının azaltılmasına yönelik gönüllü kuruluşlarımızın etkinliğini daha da fazla arttırmaya yönelik değerlendirmeler yapılmaktadır.

MATERYAL

Türkiye, İsveç, Avustralya ve İsrail’deki karayolu trafik güvenliğiyle ilgili vakıf ve derneklerle ilgili temin edilen bilgiler, vakıf ve dernek yöneticileriyle yapılan mülakatlar, yurtiçinde ve yurtdışında yapılan gözlemler bu incelemenin ana materyalini oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Yukarıdaki belirtilen materyal durum tespiti, karşılaştırma ve örnekleme yolu ile inceleyip yorumlanmakta ve uygulamanın içinden kazanılmış tecrübelerin de yardımı ile kara yolu trafik güvenliğinde vakıf – dernek gibi gönüllü kuruluşların rolü belirtilmekte ve Türkiye de bu alanda iyileştirici tedbirler önerilmektedir.

BULGULAR

Trafik kazalarının önlenmesi için bir çok kurum ve kişinin etkin faaliyet yapması gerekmektedir. Trafik güvenliği iyi olan ülkeler arasında yer alan Almanya’da karayolu trafiği ile ilgili 100 den fazla gönüllü kuruluşun faaliyet yaptığı değişik konferanslarda bir çok araştırmacı tarafından ifade edilmektedir. Trafik güvenliğini sağlama çok disiplinli (bir çok faaliyeti içine alan) uğraştır. Söz konusu alanların başlıcaları: mühendislik, eğitim, hukuk, tıp, sosyoloji ve psikolojidir. Diğer bir ifade ile, trafik güvenliğinde başarı bir çok alanda alınacak tedbirlerin olumlu neticeler vermesi ile mümkündür. Karayolu trafik güvenliğinde başarılı olan ülkelerde ulusal düzeyde bir çok kurum ve kişinin etkin çabaları yanında söz konusu ülkenin uluslararası düzeydeki faaliyetlere aktif olarak katılması da vardır.

İsveç, Norveç, İngiltere, Japonya bilimsel değerlendirmeler neticesinde karayolu trafik güvenliği iyi olan ülkelerin başlarında yer almaktadır. Örneğin İsveç’de 100 milyon taşıt/km’ye düşen ölü sayısı 0.90 oranındadır. Bu olumlu neticenin alınmasında İsveç’te trafik güvenliği lehinde faaliyetlerin çokluğu ve etkinliğinin tabii bir sonucudur. Söz konusu başarılı faaliyetler sadece hükümetler, belediyeler vb. Kamu kurumlarınca değil sivil toplum örgütleri olarak adlandırılan karşılıksız yardım yapan kuruluşlarca da yapılmaktadır.

Toplam nüfusu 8.5 milyon olan İsveç’te Ulusal Yol Güvenliği Birliği (NTF) 5.5 milyon üyeye sahip olup; her alanda faaliyet yapmaktadır. Bunun yanında İsveç’te bulunan sigorta şirketleri kazaların önlenmesinde araştırma, bilgilendirme gibi yaşamsal öneme sahip faaliyetler yapmaktadır. Örneğin 1970 ve 1976 yıllarında bir İsveç sigorta şirketi himayesinde çocukların yol güvenliğini sağlama kampanyası başlatılmış, kampanyaya 300.000 yetişkin (ebeveyn, öğretmen, değişik Kamu Kurum Temsilcileri, Basın ve Yayın Organı temsilcisi vs.) katılmıştır. 1200 mahalli derneğin görev aldığı bu kampanyada 20.000 toplantı yapılmıştır (Işıldar, 1988).

Toplantıdan önce ebeveynlerden çocuklarının okul ve ev arasındaki kullandıkları yolları dikkatle incelemeleri ve kazaya neden olabilecek yerleri tespit etmeleri istenerek, çocukların daha güvenli olmaları için alınması gerekli tedbirler toplantılarda sıra ve düzene sokularak, çözüm için daha sonra bölge ve ulusal yetkililere başvurulmuştur. Bu kampanya son derece etkiliydi. Ortak bir amaç için tüm ilgilileri bir araya getirdi. trafiği çok yoğun olan yollarda tehlikelerin azaltılması için yan küçük yol yapılması gibi geniş çaplı faaliyetlerin yapımına neden oldu.

Karayolu trafik kazalarının önlenmesinde gönüllü kuruluşların aktif görev aldığı ülkelerden bir diğeri de İsrail'dir. İsrail'de trafik kazalarını önlemek amacıyla kurulmuş 56 gönüllü kuruluş vardır.

Bu gönüllü kuruluşlar İsrail'de Ulaştırma Bakanlığına bağlı olarak çalışmaktadır. Bir çok gönüllü grup olduğundan her gruba farklı bir konu verilerek, farklı konularda çalışmalar yapmaları sağlanmaktadır.

Bu gönüllü gruplar trafik kazalarını önlemek amacıyla, konferans, televizyon programları ve çeşitli eğitim etkinliklerinden bulunmaktadır.

Bunlardan trafik kazalarının önlenmesinde trafik polisine yardımcı olmak üzere kurulan Yeşil Işık Grubu; trafik çalışmalarında kullanılmak üzere 100 adet araç bağışında bulunmuştur (Soryano, 2002).

Avustralya'da gönüllü kuruluşlar da trafik güvenliğinin geliştirilmesi etkin faaliyetler yapmaktadır. Avustralya'daki gönüllü kuruluşların ana görevlerini şu başlıklar altında toplamak mümkündür:

Karayolu trafik kazalarının önlenmesi amacıyla yapılacak araştırma ve eğitime katkıda bulunmak,
Karayolu trafiğinin denetimine katkıda bulunmak,
Karayolu trafik kazalarının önlenmesi amacıyla kamuoyunu bilinçlendirmeye yönelik etkinlikler düzenlemek.

Avustralya'da trafik ile ilgili çok sayıda gönüllü kuruluş bulunmaktadır. Ancak şunu ifade etmek gerekir ki gönüllü kuruluşların bulunması sorunların çözümü için tek başına yeterli değildir. Bu kuruluşların organizasyonlarına toplumun tüm katmanlarının katılımı ile oluşturulacak ortak bilinçlenme ile sorunların üstesinden gelinir. Bu çerçevede karayolu trafik güvenliğinin sağlanması amacıyla Melbourne'de yapılan konferansa değişik kuruluşlardan 450'den fazla aktif üye katılmıştır (Fenney, 2002).

Türkiye'de karayolu trafik güvenliği ile ilgili pek az gönüllü kuruluş vardır. Bunlardan başlıcaları Tablo 1'de sıralanmıştır. Bu gönüllü kuruluşlardan merkezi Ankara'da bulunan Türkiye Trafik Kazaları Yardım Vakfı ile merkezi İstanbul'da bulunan Türkiye Trafik Kazalarını Önleme Derneği, hem kamu yararı nitelikleri hem de uluslararası alanda da faaliyet göstermeleri bakımından önemli kuruluşlar olarak zikredilebilir (Güner, 2002).

Türkiye'de karayolu trafik güvenliği 1950 yıllarda ülke gündeminde yer almaya başlamıştır. Bu kapsamda 1961 yılında Emniyet Genel Müdürlüğünün öncülüğünde Türkiye Trafik Kazalarını Önleme Derneği kurulmuştur. Ancak günümüze kadar geçen dönem içerisinde bazı gönüllü kuruluşlar karayolu trafik güvenliğinin sağlanmasında gereken ölçüde varlıklarını sürdürememiştir. Bunun en önemli nedeninin yeterli sayıda bilinçli üyeye sahip olmamaları gösterilebilir.

Her alanda gözlemlenebileceği gibi trafik güvenliğinin sağlanmasında da bir takım sorunlar yaşanmaktadır. Bunlardan biriside trafik güvenliğini sağlamak amacıyla kurulmuş sivil toplum örgütlerine üye bazı kişiler, kendilerine pazar yaratmak, medyada görünmek ve trafikte ayrıcalık sahibi olmak gibi çıkar sağlama amacına yönelmişlerdir.

Bir diğer sorun ise, bu alandaki gönüllü kuruluşların toplum tarafından gerektiği gibi algılanmamasıdır. Bu gün sivil toplum örgütü denildiğinde öncelikli olarak sendikalar ve meslek odaları akla gelmektedir.

Ülke yasaları gereği gönüllü kuruluşların ana gelir kaynakları üye aidatlarıdır. Bu nedenle trafik güvenliği konusunda faaliyet gösteren gönüllü kuruluşlar yeterli ölçüde toplumsal tabana sahip olamamışlardır. Diğer bir kaynak oluşturma yöntemi ise bağış toplamaktır. Ancak Türkiye'de bulunan gönüllü kuruluşların bu konuda başarılı olduklarını söylemek güçtür. Bu tür hizmetlerin devlet tarafından yapılacağı yönündeki toplumdaki yaygın inanç gönüllü kuruluşları olumsuz yönde etkilemektedir.

Yeterli sayıda bilinçli üyeye sahip olmamak, maddi yetersizlik ve kişisel menfaatleri için örgütü kullanmak gibi nedenlerle, karayolu trafik güvenliği alanında faaliyet gösteren bir çok gönüllü kuruluşlar bir müddet sonra faaliyetlerine son vermek zorunda kalmaktadırlar.

Tablo
Türkiye’de Karayolu Trafik Güvenliği Konusunda Faaliyet Gösteren
Vakıf ve Derneklerden Başlıcaları

VAKIFLAR	DERNEKLER
Türkiye Trafik Kazaları Yardım Vakfı	Türkiye Trafik Kazalarını Önleme Derneği
Türkiye Trafik Eğitimi Geliştirme ve Kazaları Önleme Vakfı	Fahri Trafik Müfettişleri Derneği
Türkiye Trafik Güvenliği Vakfı	Adana Trafik Eğitim Derneği
İstanbul Trafik Kazaları Yardım Vakfı	Trafik Canavarına Dur Derneği
Ankara Trafik Vakfı	Trafik Canavarını Yok Etme Derneği
İstanbul Trafik Vakfı	Trafik Gönüllüleri Derneği
Bursa Trafik Vakfı	

Karayolu trafik kazaları bilindiği gibi tüm toplumların ortak sorunları arasında gelmektedir. Bu nedenle, kazaların önlenmesine yönelik ülkeler arasındaki bilgi ve deneyimin paylaşılması, ortak çabalar ve projeler geliştirilmesi amacıyla kurulan uluslararası örgütler vardır. Karayolu trafik güvenliğini ile ilgili Avrupa’da bulunan uluslararası gönüllü kuruluşların ad ve adresleri Ek-1’de (Işıldar, 1989), mali destek sağlayan uluslararası kuruluşlar, hükümetler arası politika ve karar oluşturan kuruluşlar ile teknik ve danışman kuruluşların ad ve adresleri ise Ek-2’de verilmiştir (WB and EU, 1994).

Avrupa ülkelerinde pek çok sivil toplum örgütü, kaza sonrası mağdurların ve ailelerin çektiği acıları, yaşam standardı ya da yaşam kalitesindeki düşüşleri de ön plana alarak, kazalara bağlı kayıpların parasal olarak ölçülemeyeceğini vurgulamaya çalışmaktadırlar. Sivil toplum örgütleri dergi ve broşür gibi yayınlarla ya da danışma büroları kanalı ile mağdurlara ulaşmaya ve sürekli olarak onları amaçları ve görevleri konularında bilgilendirmeye ve yardımcı olmaya çalışmaktadırlar. Trafik kazası mağdurları kendilerinin çektiği acıları başkalarının da çekmesini ya da ekonomik kayıplara onların da uğramasını engellemek için yoğun çaba göstermektedirler. Bu hizmetler aynı zamanda toplumun trafik kazaları konusunda bilinçlenmesine de katkıda bulunmakta, yöneticilerin trafik kazalarının önlenmesi yönünde daha etkili önlemler almasını ve caydırıcı yasalar çıkarılmasını zorlamaktadır.

Özellikle trafik kazası mağdurlarının görev aldığı ve Ek-3’te isim ve adresleri bulunan Karayolu Trafik Mağdurları Avrupa Federasyonu ve bağlı teşkilatlar ile benzer kuruluşların amaçları ve görev alanları ana hatlarıyla aşağıdadır (Işıldar, 1998-c):

1. Mağdur haklarının savunulması için kanıt toplanması:
 - 1.1. Kazada rol oynayan trafik güvenliği ile ilgili yetersizlikler,
 - 1.1.1. Yol, trafik uyarı ve işaretleri,
 - 1.1.2. Kaza çeşitlerine göre araç, sürücü ya da yaya kusurları,
 - 1.2. Sağlık hizmetleri ile ilgili yetersizlikler:
 - 1.2.1. Kazanın haber alınma ve müdahale için geçen süre,
 - 1.2.2. Yaralı kurtarılması, ilk ve acil yardım hizmetleri, yaralı taşınması ve hastane hizmetleri,
 - 1.3. Kaza tutanağında yer alan bilgilerdeki yetersizlikler,
2. Ekonomik kayıpların hesaplanması ve belgelenmesi:
 - 2.1. Tıbbi harcamalar (tıbbi ya da mesleki rehabilitasyon),
 - 2.2. Üretim kapasitesi kayıpları (ölüm ya da yaralanma için),
 - 2.3. Diğer kayıplar:

- 2.3.1. Geleceğe yönelik plan yapma yeteneğinin kaybedilmesi,
- 2.3.2. Yaşam kalitesi ya da standardının düşmesi,
- 2.3.3. Yaralının çektiği fizik ve psikolojik acılar,
- 2.3.4. Eşi, arkadaşları ya da aile fertlerinin çektiği manevi acılar,
- 2.3.5. Mahkeme harcamaları,

3. Mağdurların haklarının savunulması:

- 3.1. Adli soruşturmaların açılması ve izlenmesi,
- 3.2. Kaza sigortalarından ya da sosyal güvence kuruluşlarından hak talebi,
- 3.3. Gerekirse mağdur haklarının savunulması için avukat tutulması.

4199 sayılı kanunla 2918 sayılı Karayolu Trafik Kanununda önemli değişiklikler yapılmıştır. Söz konusu yeniliklerden birisi de Karayolu Trafik Güvenliği Kurulunun kurulmasıdır. Kurul, trafik ile ilgili kuruluşlar arasında koordinasyon sağlanmasına ilişkin önerilerde bulunmak, uygulamada görülen aksaklıkları tespit etmek ve kendi görev alanına giren konularda ilgili yasal düzenlemelerden kaynaklanan eksiklikleri belirlemek gibi belli başlı görevlere sahiptir.

Karayolu Trafik Güvenliği Kurulu; Trafik Hizmetleri Başkanının (Emniyet Genel Müdür Yardımcısının) başkanlığında, Karayolu Güvenliği Yüksek Kuruluna katılan kurum ve kuruluşların en az Daire Başkanı seviyesindeki görevlileri ile Türk Standartları Enstitüsü, Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu temsilcisi, Üniversiteler, Türkiye Mimar ve Mühendis Odaları, Türkiye Trafik Kazaları Önleme Derneği ve Trafik Kazaları Yardım Vakfının birer temsilcisi ile Başkent Büyükşehir Belediye temsilcisinden oluşmaktadır.

Kurul görevlerine ve üyelerinin uzmanlık alanlarına bakıldığında, trafik ile ilgili sivil toplum örgütlerine yol gösterici ve destekleyici en uygun kurumdur.

TARTIŞMA

Trafik kazalarının çokluğuyla, trafik yoğunluğu arasında direkt bir bağlantı vardır. Ülkemizde bayramların arifesinde ve bitişinde diğer günlere göre daha fazla kaza olmaktadır. Söz konusu kaza çokluğunun nedeni, bahse konu zamanlarda trafikte bulunan araç sayısının çok olmasındadır. Kara yollarımızdaki trafik yoğunluğu ne kadar azaltılırsa değişik bir ifadeyle yük ve yolcu taşımacılığında halen %90'ların üzerinde olan karayolu kullanımı azaltılıp demiryolu, deniz yolu ve hava yolu kullanımı arttırılırsa karayolu trafik kazaları da azalacaktır. Fransa'da yapılan araştırma neticesinde; demiryolunun karayoluna göre 18 kat daha güvenli; hava yolunun da kara yoluna göre 27 kat daha güvenli olduğu tespit edilmiştir.

Şehirler arası yollarda demiryolu ve kara yolunun, kent merkezlerinde de raylı sistemin (tramvay, hafif metro, banliyö treni ve metronun) kullanılması karayolu trafik kazalarının azaltılmasında en etkin tedbirlerin başında gelmektedir. Söz konusu sistemlerin kurulup, işletilmesi hükümetlerin ve belediyelerin yetkisindedir. Hükümet ve belediye başkanları seçimle işbaşına gelirler. Karayolu trafik güvenliği hakkında gerekli bilgiye sahip, yeterli sayıda bilinçli üyesi olan sivil toplum örgütleri hükümet ve belediyelerin kararlarını trafik güvenliği lehinde değiştirebilirler. Hükümet ve belediyeler iş başında daha fazla kalabilmek için seçimlerde fazla oy almaları gerekir. Bilinçli sivil toplum örgütleri seçimlerde oyların yönünü belirlemede etkindir.

Ülkemizde trafik ile ilgili sivil toplum örgütlerinin sayısında son 10 yılda artış olmuştur. Televizyon ve radyo kanallarının çoğalması, yasal zorunluluklar nedeniyle trafik güvenliğiyle ilgili programlarda artış olmuştur. Bu olumlu gelişmeler artarak devam ederse sivil toplum örgütlerinin ulaşım sistemleri hakkındaki siyasi kararları trafik güvenliği lehine çevirme şansında artacaktır.

Ülkemizde trafik ile ilgili sivil toplum örgütlerinin ana sorunları başında maddi yetersizlik gelmektedir. Bazı dernek yöneticileriyle yapılan görüşmelerde, dernek faaliyetlerinin sürdürülmesi için eşinden habersiz, dernek kirasını kendi cebinden ödeyen, uluslararası derneğe üyelik aidatının bir kaç senedir ödeyemeyen dernek yetkililerinin olduğu ifade edilmiştir.

Sivil toplum örgütleriyle ilgili diğer bir sorunda, derneklerin (vakıfların) yeterli sayıda bilinçli üyeye sahip olmamalarıdır. Söz konusu üyelerin bazıları gerçek anlamda yapılması gerekenlerin ne olduğunu bilmemektedir. Bazı üyeler ise kendilerine pazar yaratmak, medyada görünmek ve trafikte ayrıcalık sahibi olmak, çıkar sağlama amacıyla üye olmaktadır. Toplam nüfusu 8.5 milyon İsveç'te ulusal yol güvenliğinin 5.5 milyon üyeye sahip olduğu bazı dernek idarecilerimize söylendiğinde, kendilerinin üye sayısını azaltarak özel çıkar temin etme faaliyetlerini azaltabildikleri cevabı alınmıştır.

Karayolu Trafik Güvenliği Kurulumuz trafik ile ilgili sivil toplum örgütlerine rehberlik yapacak ortam yaratabilir. Kurul görevlerine ve üyelerinin uzmanlık alanlarına bakıldığında, trafik ile ilgili sivil toplum örgütlerine yol gösterici ve destekleyici en uygun kurumdur.

Sivil toplum örgütlerinin faaliyetleri gönüllülük esasına dayanır. Söz konusu örgütler kamu kurumlarını maddi ve manevi sıkıntıya sokacak faaliyetler değil, toplum yararı esas olacak şekilde destek verici işlemler yapmaları gerekir. Vakıf ve dernek temsilcileri kamu kurumlarının trafik ile ilgili icraatlarını değerlendirirken yapıcı eleştirmelerde bulunmaları gerekir. Karayolları teşkilatından bir mühendisin yanlış hareketi, Emniyet Teşkilatından bir trafik polisinin yanlış faaliyetini göz önüne alarak tüm kurum yapıyormuş gibi eleştirilmemelidir. Aksi takdirde trafiğe hizmet etme yerine zarar verilir.

Trafik ile ilgili sivil toplum örgütleri bilgi, görgü ve deneyimlerini arttırmak için, uluslararası düzeyde faaliyet gösteren sivil toplum örgütleriyle yapıcı işbirliği yapmaları gereklidir. Bu amaçla söz konusu dernek ve vakıflarda yabancı dil bilen, işbirliğine açık üyelerin de olması gerekir. Karayolu trafiğinin geliştirilmesine yönelik faaliyet yapan uluslararası örgütlerin başlıcalarının ad ve adresleri Ek-1, Ek-2 ve Ek-3 de sunulmuştur.

Sivil toplum örgütleri çarpık kentleşmeden kaynaklanan sorunların çözümü için de yoğun çaba sarf etmelidir. Ne kadar çok ve yeterli çocuk oyun alanı, yaya kaldırım ve otopark olursa, şehir içi trafik kazaları o oranda az olmaktadır. Bu nedenle, gönüllü kuruluşlar kent merkezlerinde şehir planlarının trafik güvenliği lehinde yapılması için muhtar, belediye başkanı vb. İlgili ve yetkilileri yönlendirici faaliyetlerde bulunmalıdır.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Vakıf ve dernek gibi gönüllü kuruluşlarca trafik güvenliğine başlıca; maddi yardım yaparak; konferans ve sempozyum düzenleme vb. eğitim faaliyetlerini bulunarak, seçim ile işbaşına gelen, hükümet ve belediyelerin yerinde ve zamanında kazaları önleyici yatırım yapmaları yönünde kamuoyu baskısı oluşturarak, kaza mağduru ve yakınlarına maddi ve manevi destek vererek, hakların alınmasını sağlayarak karayolu trafik güvenliğinin geliştirilmesine yardım edilmektedir.

Uluslararası karayolu trafik güvenliği önleme birliği, Uluslararası Otomobil Federasyonu, Uluslararası Yaya Federasyonu gibi faaliyetlerin tamamını veya bir bölümünü trafik güvenliğini geliştirmeye ayırmış uluslararası karakterde 20'den fazla dernek vardır.

Ülkemizdeki dernek ve vakıfların bazen maddi, bazen yeterli sayıda bilinçli üyeye sahip olmama, bazen de yöneticilerin dernek ve vakıfları, kişisel menfaat sağlamaya yönelik kullanma gibi sorunları vardır.

Ülkemizdeki dernek ve vakıfların karayolu trafik güvenliğine katkılarının fazlaştırılması için Karayolu Trafik Güvenliği Kurulunun etkin faaliyet yapması gerekmektedir.

Ülkemizde trafik ile ilgili sivil toplum örgütleri bilgi değişimi ve deneyim arttırmak amacıyla Ek-1, Ek-2 ve Ek-3'te isim ve adresleri bildirilen uluslararası düzeyde faaliyet gösteren trafik ile ilgili kurumlardan kendi faaliyetlerine uygun olanlarla yakın işbirliği yapılmalıdır. Bu amaca ulaşmak için yabancı dil bilen, ufku açık insanların da sivil toplum örgütlerimizde görev yapmaları gereklidir.

Trafik ile ilgili dernek ve vakıfların gelirleri kazaları azaltıcı faaliyetlerde kullanılmalıdır.

KAYNAKLAR

- (1) DEAN C. (1981). The Organization of Road Safety in UK. Praeger Publisher.
- (2) FENNEY V. (, 25.01.2002). Avustralya'da Karayolu Trafik Güvenliği Hakkında Faaliyet Gösteren Sivil Toplum Örgütleri Hakkında Bilgi. E-mail, Ankara.
- (3) GÜNER H. (27.09.2002). Türkiye'de Yol Güvenliği ve Trafik Konusunda İhtisaslaşmış Gönüllü Kuruluşlar Hakkında Bilgi, Faks, İstanbul.
- (4) İŞILDAR S. (7-8.05.1998-a). Trafik Güvenliğinin Önemi ve Yabancı Uzmanlara Göre Trafik Polisi Denetiminin Başarı Şartları. Bildiri: Milli Produktivite Merkezi Sempozyumu, Ankara.
- (5) İŞILDAR S. (1998-b) Trafik Kazaları ve Önlenmesi. Makale, Tüketici Bülteni, Trafik Özel Sayısı, Yıl: 10, Sayı: 118, Türk Standartları Enstitüsü , Ankara.
- (6) İŞILDAR S. (2001). Türkiye'de Trafik Kazalarının Son 10 Yıllık Deđerlendirmesi ve İyileştirme Önerileri. Makale. Polis Dergisi. Yıl:7, Sayı:28. Emniyet Genel Müdürlüđü, Ankara.
- (7) İŞILDAR S. (1988). 0-14 Yaş Grubu Çocukların Karıştığı Trafik Kazalarının Oluş Nedenleri, Önlenmesi, Bu Alanda İngiltere, Fransa İsveç, Türkiye, Belçika, Federal Almanya ve Hollanda'da yapılan Başlıca Faaliyetlerin Özeti, Mastır Tezi, Gazi Üniversitesi, Kazaları Araştırma ve Önleme Enstitüsü.
- (8) İŞILDAR S. (1989). Trafik Kazalarının Önlenmesi ve Bu Alanda Faaliyet Gösteren Uluslararası Kuruluşlar. Mastır Tezi. Türkiye ve Orta Dođu Amme İdaresi Enstitüsü, Ankara.
- (9) İŞILDAR S. (1998). Yaralanma ve Ölümle Sonuçlanan Trafik Kazaları ve Bu Kazalarda Yaralanan ve Ölenlerin Yakınlarının Karşılaştıkları Sorunlar. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- (10) SORYANO Y. (01.02.2002). İsrail'deki Karayolu Trafik Güvenliği Hakkında Faaliyet Gösteren Sivil Toplum Örgütleri Hakkında Bilgi. Faks, Ankara.
- (11) World Bank (WB) and European Union (EU) (October 17-21, 1994). Road Safety For Central and Eastern Europe A Policy Seminar, Budapest, Hungary.

**KARAYOLU TRAFİK GÜVENLİĞİ İLE İLGİLİ VE AVRUPADA BULUNAN
ULUSLARARASI GÖNÜLLÜ KURULUŞLAR**

ADI	ADRESİ
BRÜKSEL ÇALIŞMA GRUBU (GTB)	Brussels Working Party (GTB) Groupe de Travail "Bruxelles 1953" Prins Albertlei 13, B-2600 Berchem- Antwerpen
ULUSLARARASI KAZA VE TRAFİK HEKİMLİĞİ BİRLİĞİ (IAATM)	International Association for Accident and Traffic Medicine (IAATM) 119, S-1 15 26 Stockholm İsveç
ULUSLARARASI KARAYOLU TRAFİK KAZALARI ÖNLEME BİRLİĞİ (PRI)	Estrada da Luz, 90 - 1st floor 1600 - 160 Lisboa – Portugal Tel: 351 21 722 22 30 Fax: 351 21 722 22 32
ULUSLARARASI OTOMOBİL FEDERASYONU (FIA)	International Automobile Federation (FIA) 8 place de la Concorde, 75008 Paris, Fransa Tel: 32 2 646 6230 Fax: 32 2 646 8165
ULUSLARARASI ÇOCUK MERKEZİ (ICC)	Pres du Pont de Suressnes Bois de Boulogne Paris- Fransa'dır. (Centre International des Enfants
ULUSLARARASI AYDINLATMA KOMİSYONU (CIE)	International Commission on Illumination 57 rue Cuvier, 75- Paris 5e, Fransa
ULUSLARARASI ALKOL, UYUŞTURUCU MADDELER VE TRAFİK GÜVENLİĞİ KOMİTESİ (ICADTS)	International Commitee on Alcohol, Drugs and Traffic Safety c/0 Profesör Milan Vamosi, M.D. Tomtebodvagen 30, S-104 01 Stockholm 60, İsveç
ULUSLARARASI ALKOL VE ALIŞKANLIKLARI KONSEYİ (ICAA)	International Council Alcohol and Addictions (ICAA) Case postale 140, 1001 Lausanne, İsviçre
ULUSLARARASI SÜRÜCÜ TUTUMU (DAVRANIŞI) ARAŞTIRMA BİRLİĞİ (IDBRA)	International Driver Behaviour Research Association, 10 Quai Paul Doumer, 92-Courbevoie, Fransa
ULUSLARARASI SÜRÜCÜ TESTLERİ KOMİTESİ (IDTC)	Dünya Sağlık Teşkilatı-WHO- kanalıyla IDTC ile temasa geçilebilir.
ULUSLARARASI YAYALAR FEDERASYONU (IFT)	5 Buitenhof, The Hague. Netherlands (Hollanda)
ULUSLARARASI POLİS YÖNETİCİLERİ FEDERASYONU (IFSP0)	International Federation of Senior Police Officers, 52 rue de Dunkerque, 75-Paris 9e, Fransa
ULUSLARARASI ULAŞIM İŞÇİLERİ SENDİKALARI FEDERASYONU (IFTUTW)	International Federation of Trade Unions of Transport Workers, 26 avenue d'Auderghem, 1040 Brussels, Belçika
ULUSLARARASI STANDARTLAR TEŞKİLATI (ISO)	International Organization for Standardization, 1 ruede Lousanne, 1202 Geneva, İsviçre'dir.
ULUSLARARASI YOL FEDERASYONU (IRF)	International Road Federation 63 rue de Lausanne, 1202 Geneca, İsviçre Tel: 41 22 731 71 50 Fax: 41 22 731 71 58
ULUSLARARASI KARAYOLU TAŞIMACILIĞI BİRLİĞİ (IRU)	International Road Transport Union Centre International, 1211 Geneva 20. İsviçre Tel: 22 73 41 330 Fax: 22 73 30 660

ULUSLARARASI TUR BİRLİĞİ (ITA)	International Touring Alliance (ITA) 2 Quai Gustave-Ador, 1207 Geneva, İsviçre Tel: 322 64 66 230 Fax: 322 64 68 165
ULUSLARARASI ULAŞTIRMA İŞÇİLERİ FEDERASYONU (ITF)	International Transport Workers Federation (ITF) Maritime House, Old Town, Clapham, London SW4, İngiltere
ULUSLARARASI GEZİCİ (ARAÇLI) DOKTORLAR DERNEKLERİ BİRLİĞİ (IUADM)	International Union of Association of Doctor-Motorists (IUADM) Gortelaan 6, Bunnik Hollanda
ULUSLARARASI KAMU ULAŞIM BİRLİĞİ (UIPT)	International Union of Public Transport 19 avenue de l'Uruguay, Brussels V. Belkiça
KIZILHAÇ CEMİYETLERİ BİRLİĞİ	League of Red Cross Societies 38 boulevard des Tranchees, 1211 Geneva19, İsviçre
ULUSLARARASI YOL KONGRELERİ BİRLİĞİ (PIARC)	Permanent International Association of Road Congresses (PIARC) 43 avenue du President Wilson 75-Paris 16e, Fransa Tel: 1 47 96 81 21 Fax: 1 49 00 02 02
ULAŞIM İŞÇİLERİ ULUSLARARASI SENDİKALARI (WFTU)	Trade Unions International of Transport Workers Opletalova 57, Prague 1, Çekoslavakya

**INTERNATIONAL ORGANIZATIONS ACTIVE IN THE FIELD OF ROAD SAFETY (RS)
(KARAYOLU GÜVENLİĞİ ALANINDA
FAALİYET GÖSTEREN ULUSLARARASI KURULUŞLAR)**

ULUSLARARASI MALİ KURULUŞLAR (INTERNATIONAL FINANCING INSTITUTIONS)	
WORLD BANK	1818 H Street N.W. Washington DC 20433 Tel: 1.202.473.2472 Fax: 1.202.477.1523
EUROPEAN UNION, DIRECTORATE GENERAL FOR EXTERNAL POLITICAL RELATIONS	Rue de la Loi 200 B-1040 Bruxells Belgium Tel: 32-2-296-5679 Fax: 32-2-295-7429
EUROPEAN BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT (EBRD)	One Exchange Square London EC2A 2EH United Kingdom Tel: 44.71.338.6520 Fax: 44.71.338.7301
EUROPEAN INVESTMENT BANK (EIB)	100 Boulevard Konrad Adenauer L2950 Luxembourg Tel: 352 4379 8624 Fax: 352 437 704
HÜKÜMETLERARASI POLİTİKA VE KARAR VERME KURULUŞLARI (INTREGOVERNMENTAL AGENCIES INVOLVED IN POLICY-AND DECISION MAKING)	
EUROPEAN UNION, DIRECTORATE GENERAL OF TRANSPORT	Rue de la Loi 200 B-1049 Bruxells Belgium Tel: 322 296 84 51 Fax: 322 296 51 96
EUROPEAN UNION, DIRECTORATE GENERAL "TELECOMMUNICATIONS, INFORMATION MARKET AND EXPLOITATION OF RESEARCH	Rue de la Loi 200 B-1049 Bruxells Belgium Tel: 322 296 34 49 Fax: 322 296 23 41
EUROPEAN CONFERENCE OF MINISTERS OF TRANSPORT (ECMT)	2.rue Andre Pascal F75016 Paris France Tel: 331 45 25 97 42 Fax: 331 45 25 97 15
UN ECONOMIC COMMISSION FOR EUROPE	Palais des Nations 1211 Geneva 10 Switzerland Tel: 42-22 917 24 02 Fax: 42-22 917 00 39
WORLD HEALTH ORGANIZATION (WHO)	1211 Geneva 27 Switzerland Tel: 41-22 791 34 86 Fax: 41-22 791 07 46
TEKNİK VE DANIŞMAN KURULUŞLAR (TECHNICAL AND CONSULTATIVE AGENCIES)	
ORGANIZATION FOR ECONOMIC COOPERATION AND DEVELOPMENT (OECD)	2.rue Andre Pascal F75775 Paris cedex 16 France Tel: 331 45 24 92 44 Fax: 331 45 24 79 60
FORUM OF EUROPEAN ROAD SAFETY RESEARCH INSTITUTES (FERSI)	SHOW PO Box 170 NL-2260A D Leidschendam Netherlands Tel: 31 70 32 09 323 Fax: 31 70 32 01 261
EUROPEAN ROAD SAFETY FEDERATION (FSR)	179 Avenue Louise 1050 Brussels Belgium Tel: 1 40 70 04 45 Fax:
EUROPEAN TRANSPORT SAFETY FEDERATION (ETSF)	Rue du Comet 34 Brussels Belgium Tel: 322 23 04 106 Fax. 322 23 04 215

**KARAYOLU TRAFİĞİ MAĞDURLARI AVRUPA FEDERASYONUNA ÜYE
TEŞKİLATLAR**

Association de Parents pour la Protection des Enfants sur la Route

President : Roger Sergeant
Leedsesteenweg 113 B-9420 Erpe-Mere (Belçika)
Tel : 0032-53-806379
Representative : Jacques DUHAYON
rue de Jollain 15b B-7620 Hollain
Tel : 0032-69-344518 Fax :0032-69-345926

**Association de Parents pour la Protection des Enfants sur la Route Regions
Wallonnes**

President : Rene DECROISSON
Grand Puits 23 B-4040 Herstal (Belçika)
Tel :0032-41-642537
Representative : Rene CONSTANT rue de l'Alloue 13 B-4400 Flemalle
Belgique : Tel et Fax : 0032.41.502782

Association des Familles des Victimes de la Route

Président Suisse française : Marcel HAEGI
President deutscher Schweiz : Roland WIDERKEHR
C.P.2080 CH-1211 Geneve 2 Dépôt (İsviçre)
Tel : 0039-6-9408467 Fax: 0039-6-9408810

Association des Familles des Victimes des Accidents de la Circulation

President : Alain BRIDENNE
2, rue Albert Mallet F-75012 Paris (Fransa)
Tel : 0033-1-44753240
Representative : Edith AUJAME, 8 rue des Sources F-92190 Meudon
Tel et Fax : 0033-1-46263448

Association des Victimes de la Route

Presidente : Martine PETERS
B.P.40 L-8005 Bertrange (Lüksemburg)
Tel : 00352-318341 Fax: 00352-311460

Associazione Italiana della Famiglie delle Vittime Della Strada

Presidente : Enrico FERRI
Piazza della Repubblica I-54027 Pontremoli (MS) (İtalya)
Tel/Fax : 0039-187-831284
Representative : Emma PETRONI
Tel : 0032-2-284.7461 ou.5461 Fax: 0032-2-2849461

Campaign Against Drinking and Driving

Chairman : Derek PROBART
Secretary : Graham BUXTON
83 Jesmond Road New-Castle - Upon - Tyne NE2 1NH (İngiltere)

Tel : 0044-91-2811581 Fax: 0044-91-2814591

Dignitas

Präsidentin : Angelika OIDTMANN Friedlandstr. 6 D-41747 Viersen 1 (Almanya)
Tel : 0049-2162-20032 Fax : 0049-2162.352312
Representative : Johannes SCHUMANN Dörrwies 26 D-66606 St.Wendel
Tel : 0049-6851.933333 Prive .933393 Fax: 0049-6851.933311 oder. 933344

Ligue contre la Violence Routiere

Presidente : Gisiaine LEVERRIER
Permanence : 15 rue Jobbe Duval, F-750015 Paris (Fransa)
Tel : 00331-45329100 Fax : 00331-45329101
Representative : (interim) Margot LANSON Tel: 0033-26854089

RoadPeace

Chairman : Sandra GREEN
National secretary : Brigitte CHAUDHRY
P.O. Box 2579 London NW10 3PW (İngiltere)
Tel : 0044-81-9641021 Fax: 0044-81-9641021

Strada Amica, Associazione Italiana per la Tutela della Vita sulle Strade

Presidente : Marisa DISTEFANO
via Monserrato 110 I-95125 Catania (İtalya)
Tel : 0039-95-438113 Fax : 0039-95-436246

Strada Amica, Associazione per la Sicurezza degli Utenti Deboli della Strada

Presidente : Matteo MATERNINI
Rappresentante : Flavio FRERA, via Solferino 23, 25122 Brescia (İtalya)
Tel : 0039-30-360628 Fax : 0039-30-361456

Union des Accidentes de la Circulation

Presidente : Cecile LAGARROSSE
Tel : 0033-74839066 Fax : 0033-74839076
Representative : Roger HURON 36 rue du Chateaufort F-91400 Orsay (Fransa)
Tel : 0033-1-60104668